

REGULAMIN ODZNAK JEŹDZIECKICH
POLSKIEGO ZWIĄZKU JEŹDZIECKIEGO
DYSCYPLINY OLIMPIJSKIE

Obowiązuje od dnia 01. 04. 2019 r.

Polski Związek Jeździecki wprowadził w życie z dniem 01.01.2004 system trzystopniowej odznaki jeździeckiej – brązowej, srebrnej i złotej. Jego celem jest podniesienie jakości szkolenia w klubach i sekcjach jeździeckich, poprawa bezpieczeństwa osób uczących się jeździć konno jak i już potrafiących siedzieć w siodle, a także zwrócenie uwagi całego środowiska „koniarzy” na prawidłowe, zgodne z zasadami wiedzy użytkowanie koni.

W czasie egzaminu egzaminator sprawdza umiejętności jazdy konnej zgodnie z wymaganiami klasycznej sztuki jeździeckiej, opisanymi w podręcznikach zaakceptowanych przez Polski Związek Jeździecki - **Zasady jazdy konnej – cz. 1, 2 i 3.**

Podręcznikami zalecanymi do przygotowania kandydatów do zdawania egzaminów na odznaki, opartymi na „Zasadach jazdy konnej” są:

Zasady jazdy konnej – cz. 1, 2 i 3.

Lektury uzupełniające:

1. Akademia jeździecka - Waław Pruchniewicz, wyd. Akademia Jeździecka
2. Nos do przodu – Gerd Heuschmann, wyd. Akademia Jeździecka
3. Młody jeździec – Lucinda Green, wyd. Galaktyka – rekomendowane dla dzieci.
4. Koń zebrany w zadaniach - Gaba Krzyżanowska, Katarzyna Królak, wyd. Pszczo w głowie – rekomendowane dla dzieci
5. Poradnik młodego jeźdźcy – Isabelle von Neumann-Cosel, wyd. Galaktyka
6. Jak nauczać jeździectwa. Podręcznik dla instruktorów i trenerów – praca zbiorowa. Wyd. Akademia Jeździecka. (teoria sportu - złota odznaka)
7. Zestaw pytań na odznaki jeździeckie.

Przepisy o Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej oraz zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie

I. Przepisy ogólne o Wojewódzkiej Komisji Egzaminacyjnej

1. Egzaminatorzy muszą legitymować się przynajmniej uprawnieniami **instruktora sportu z aktualną licencją szkoleniową PZJ**.
2. Egzaminatorzy z danego Wojewódzkiego Związku Jeździeckiego tworzą Wojewódzką Komisję Egzaminacyjną (WKE).
3. WKE ściśle współpracuje z Zarządem właściwego WZJ, ale merytorycznie jest podporządkowana wyłącznie RSJ.
4. Pracami WKE kieruje przewodniczący mianowany i zatwierdzany przez RSJ, po uzgodnieniu z Zarządem właściwego WZJ.
5. Skład komisji egzaminacyjnej na terenie województwa każdorazowo ustala i zatwierdza przewodniczący WKE, co znajduje swoje formalne potwierdzenie w druku zgłoszenia przesyłanego przez organizatora do PZJ. Po maksymalnie 3 egzaminach przeprowadzonych na terenie tego samego ośrodka wymagana jest zmiana minimum jednego członka komisji egzaminacyjnej.
6. Przewodniczący WKE ma prawo proponować nowych członków komisji, zgłaszając ich kandydatury do zatwierdzenia przez Zarząd Wojewódzkiego Związku Jeździeckiego. Po przeszkoleniu dotyczącym merytorycznej i formalnej strony przeprowadzania egzaminów kandydaci są powoływani do składu WKE przez RSJ, po wcześniejszym uzyskaniu pozytywnej opinii przewodniczącego WKE.
7. Za prawidłową pracę i dokumentację WKE odpowiada jej przewodniczący.
8. **W przypadku otrzymania informacji o negatywnej ocenie pracy egzaminatora WKE, przewodniczący WKE:**
  - **przeprowadza rozmowę wyjaśniającą;**
  - **decyduje o skierowaniu na dodatkowe przeszkolenie teoretyczne i praktyczne;**
  - **wnioskuje do RSJ o skreślenie z listy egzaminatorów WKE.**
9. Dopuszcza się możliwość uczestnictwa w komisji egzaminacyjnej na terenie województwa, uprawnionych przedstawicieli z innych województw, a także zdobywanie odznak przez kandydatów z innych województw.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE:

W związku z wykreśleniem z regulaminu zapisów dotyczących egzaminów poprawkowych, osoby które podchodziły do odznak zgodnie z wcześniejszą wersją regulaminu, do końca 2019 roku mogą przystąpić do egzaminu poprawkowego na dotychczasowych zasadach.

II. Zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie

1. Egzaminy na odznaki jeździeckie mogą się odbywać wyłącznie w ośrodkach posiadających Certyfikat PZJ.
2. Minimalny wiek konia na którym zdawany jest egzamin na odznaki jeździeckie to 6 lat.
3. Organizator egzaminu na co najmniej 4 tygodnie przed terminem egzaminu zgłasza do PZJ chęć organizacji egzaminu na Odznakę Jeździecką podając w dokumencie „Zgłoszenie Egzaminu na Odznaki Jeździeckie” (druk dokumentu dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkoleń / Odznaki Jeździeckie) termin i miejsce egzaminu, skład komisji egzaminacyjnej. Dokument musi być zaakceptowany i podpisany przez osobę uprawnioną do reprezentacji właściwego WZJ. Egzaminy na odznaki jeździeckie są publikowane na stronach WZJ.
4. Organizator zgłaszając egzamin składa zamówienie na zadeklarowaną z góry ilość odznak z podziałem na dyscypliny oraz stopnie odznaki. Po otrzymaniu zamówienia PZJ wystawia fakturę VAT dla organizatora, na podstawie której dokonywana jest opłata egzaminacyjna na rzecz PZJ w wysokości zgodnej z aktualnym cennikiem PZJ.
5. Po opłaceniu faktury, PZJ wysyła do organizatora zgodną z zamówieniem ilość kompletów odznak – druk certyfikatu oraz przypinka, które pozostają w dyspozycji organizatora do czasu pełnego ich wykorzystania lub zwrotu do PZJ.
6. Organizator posiadający na stanie odpowiednią ilość odznak, może dokonać zgłoszenia egzaminu w terminie krótszym niż wymagany regulaminem.
7. Organizator pobiera ze strony PZJ edytowalny plik protokołu zbiorczego wraz z drukiem oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych i klauzulą informacyjną.
8. Podczas egzaminu Przewodniczący komisji może sprawdzić dane osobowe kandydata na podstawie dokumentu z fotografią.
9. Podczas egzaminu Przewodniczący komisji wypełnia zbiorczy protokół egzaminacyjny, wpisując zaliczenia kolejnych jego części:
  - opieki stajennej (dotyczy tylko odznaki brązowej;
  - ujeżdżeniowej;
  - skokowej – kandydat może przystąpić do niej pod warunkiem zaliczenia części ujeżdżeniowej;
  - części teoretycznej;z podaniem ocen w skali od 1 do 10 (z dokładnością do 0,5 pkt). Minimalną oceną zaliczającą jest 5,5 pkt.
10. Liczba zgłoszonych uczestników na egzamin przeprowadzony przez jedną komisję w ciągu jednego dnia nie może przekraczać 25 osób.
11. Oryginał protokołu egzaminacyjnego z wymienionymi z imienia i nazwiska członkami Komisji Egzaminacyjnej i przez nich podpisany przekazany zostaje organizatorowi.
12. Po zakończeniu egzaminu organizator zobowiązany jest do wydania uczestnikom, którzy ukończyli egzamin z wynikiem pozytywnym, imiennych certyfikatów oraz przypinek potwierdzających uzyskanie odznaki.

13. Organizator wypełnia certyfikat poprzez uzupełnienie w przeznaczonych do tego miejscach: imienia, nazwiska, daty urodzenia uczestnika oraz daty przyznania odznaki, tożsamej z datą zdania egzaminu.
14. Po zakończeniu egzaminu organizator przesyła niezwłocznie do PZJ drogą elektroniczną lub pocztą tradycyjną - wypełniony dokument protokołu zbiorczego wraz z oświadczeniami o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych i klauzulą informacyjną.
15. Po otrzymaniu dokumentów, PZJ wprowadza wyniki egzaminu do systemu bazodanowego.
16. Odznaki wydane przez organizatora, a nie zgłoszone do PZJ nie będą honorowane.
17. Przebieg egzaminu może być kontrolowany przez przedstawiciela CKE, RSJ lub upoważnionego członka Zarządu PZJ.
18. Koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu – wynagrodzenie egzaminatorów (wg aktualnego Cennika PZJ), koszty przejazdów, wyżywienie, noclegi oraz inne opłaty organizacyjne mogą być pokryte ze środków własnych organizatora lub z opłat pobranych od uczestników egzaminu, każdorazowo organizator egzaminu jest zobowiązany do podania kosztów w zgłoszeniu egzaminu,.
19. Wyniki egzaminów organizowanych z naruszeniem powyższych zasad nie będą uznawane.

III. Wytyczne do przeprowadzania egzaminów na odznaki jeździeckie

W czasie egzaminu, egzaminatorzy porównują umiejętności jazdy konnej z wymaganiami opisanymi w podręcznikach zaakceptowanych przez PZJ. Oceny egzaminatorów są ostateczne.

- **ocena umiejętności obchodzenia się z koniem**
- **ocena umiejętności ujeżdżeniowych** - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, praca z koniem jest prowadzona prawidłowo.
- **ocena umiejętności w skokach** - oceniany będzie prawidłowy dosiad skokowy, pokonywanie cavaletti i skoki przez kolejne przeszkody. Ocenie podlega również zachowanie jeźdźcy pomiędzy przeszkodami.

Prawidłowy dosiad skokowy i oddziaływanie jeźdźcy są najważniejszymi kryteriami oceny.

- **ocena wiadomości teoretycznych** – pytania zadawane przez egzaminatora są dostosowane do poziomu egzaminu odznaki.
- szczegółowe kryteria oceny oparte są o wymagania zawarte w dalszych punktach.

Podczas zdawania egzaminu praktycznego jeźdźcy mogą występować w dowolnym, schludnym, treningowym stroju jeździeckim. Jazda w przepisowym nakryciu głowy (kasku) jest obowiązkowa. Dzieci do lat 15 zdają egzamin praktyczny obowiązkowo w kamizelce ochronnej, zgodnie z regulaminem współzawodnictwa sportowego w kategorii DiM.

W każdej części egzaminu jeździec może brać udział tylko jeden raz. Dopuszcza się, aby na jednym koniu brał udział w części ujeżdżeniowej, a na innym w części skokowej. Koń może brać udział w egzaminie ograniczoną ilość razy w ciągu jednego dnia, pod różnymi jeźdźcami w każdej jego części, zgodnie ze schematem: odznaka brązowa – 4 pełne egzaminy, odznaka srebrna – 3 pełne egzaminy, odznaka złota – 2 pełne egzaminy. W przypadku udziału konia w egzaminach na różnych poziomach, zastosowanie mają limity z wyższej kategorii.

Odznaki jeździeckie zdobywane są w kolejności, przystąpienie do kolejnego egzaminu uwarunkowane jest posiadaniem odznaki niższego stopnia.

Do udziału w egzaminach na odznaki jeździeckie dopuszcza się osoby niepełnosprawne poziomu 3 do 5. Egzamin zdawany jest z użyciem wyposażenia pomocniczego wymienionego w karcie klasyfikacyjnej danego zawodnika.

Wymagania egzaminacyjne

I. Odznaki jeździeckie

1. Odznaka Brązowa

Minimalny wiek egzaminowanego: 7 lat. (wg rocznika urodzenia)
Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków WKE.

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna:

• opieka stajenna

- prawidłowe podejście do konia;
- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
- podstawowe zabiegi pielęgnacyjne;
- czyszczenie;
- prowadzenie konia w rękę i wiązanie.

Z tej części egzaminu zwalniani są kandydaci posiadający odznakę „Jeźdź Konno” lub okazujący zaświadczenie wystawione przez szkoleniowca z aktualną licencją PZJ– wzór zaświadczenia dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie, Zaświadczenie musi być dołączone do protokołu egzaminacyjnego.

- pokazanie na czworoboku (program dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenie / Odznaki Jeździeckie) podstawowych trzech chodów konia w prawidłowym dosiadzie i z prawidłowym użyciem pomocy. Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.
Wykroczenie konia czterema kończynami poza czworobok lub trzeci błąd w programie eliminują z egzaminu.
- pozytywne zaliczenie części ujeżdzeniowej jest warunkiem koniecznym do przystąpienia do części skokowej, podczas której należy oddać 6 skoków przez przeszkody maksymalnie o wysokości 70 cm, w tym skok z kłusa przez przeszkodę ze wskazówką, wysokość przeszkód dla kuców maksymalnie 60 cm. Przejazd zakończony jest obowiązkowym przejściem do kłusa, a następnie stępa i opuszczeniem parkuru w stępie.
Wzory parkurów dostępne są na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie.
Trzecie nieposłuszeństwo konia/ kuca, upadek jeźdźcy lub konia/ kuca oraz brak panowania nad koniem/ kucem – eliminują z egzaminu.

Podczas egzaminu w części ujeżdzeniowej stosuje się kietzna zgodne z regulaminem krajowym dyscypliny ujeżdżenia, w części skokowej dopuszcza się jedynie kietzna wędzidłowe zgodne z regulaminem dyscypliny skoków przez przeszkody. Dopuszczalne jest użycie wodzy pomocniczych: wytoka lub wypinaczy (wypinacze tylko w przypadku dzieci do 12 lat na kucach – kategoria wiekowa młodzików), ochraniaczy i jazda z batem, zgodnie z przepisami dyscyplin. **Nie jest dozwolone użycie ostróg.**

Z egzaminu praktycznego (z części odpowiadającej uprawianej dyscyplinie) na Odznakę Brązową zwalniani są zawodnicy posiadający dowolną klasę sportową, a także z części skokowej egzaminu osoby mające zdany skokowy egzamin licencyjny.

b. część teoretyczna - zagadnienia :

- zachowanie konia;
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
- podstawy żywienia i technika żywienia;
- podstawy zdrowia konia;
- podstawy eksterieru, maści i odmiany;
- podstawy teorii jazdy konnej;
- dosiad;
- rodzaje pomocy;
- podstawowe figury na ujeżdżalni;
- zasady zachowania na ujeżdżalni;
- sprzęt jeździecki i strój do jazdy.

Obowiązuje znajomość pytań egzaminacyjnych – wykaz dostępny jest na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie.

Egzamin teoretyczny przeprowadza się w formie rozmowy z zakresu pytań egzaminacyjnych. Poruszane zagadnienia i formę rozmowy należy dostosować do wieku zdającego.

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „niezaliczony”. Niezdany egzamin może być zdawany powtórnie w następnym dogodnym terminie.

2. Odznaka Srebrna

Odznaka Srebrna odpowiada wymogom europejskiej odznaki EPC. (Equivalent of Euro Pony Club Riding Test)

Minimalny wiek egzaminowanego: 9 lat (wg rocznika urodzenia)
Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków WKE.

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna:

- część ujeżdżeniowa – wykonanie czworoboku klasy P (**dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie**). Niedopuszczalne jest używanie jakichkolwiek wodzy pomocniczych.

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.

Nie zaliczona część ujeżdżeniowa egzaminu powoduje nie dopuszczenie do zdawania części w skokach.

Wykroczenie konia czterema kończynami poza czworobok lub trzeci błąd w programie eliminują z egzaminu.

- część skokowa – pokonanie 7 skoków o wysokości 70-80 cm (w tym jeden szereg dwuczłonowy) **Kuce – wysokość przeszkód maksymalnie 70 cm**. Obowiązuje dosiad skokowy. Przejazd zakończony jest obowiązkowym przejściem do kłusa, a następnie stępa i opuszczeniem parkuru w stępie.
Wzory parkurów dostępne są na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie.

Trzecie nieposłuszeństwo konia/ kuca, upadek jeźdźcy lub konia/ kuca oraz brak panowania nad koniem/ kucem - eliminują z egzaminu.

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny skoki przez przeszkody.

Podczas egzaminu w części ujeżdżeniowej stosuje się kietzna zgodne z regulaminem krajowym dyscypliny ujeżdżenia, w części skokowej dopuszcza się jedynie kietzna wędzidłowe zgodne z regulaminem dyscypliny skoków przez przeszkody. Dozwolone jest użycie ochraniaczy i jazda z batem. **Użycie ostróg jest dopuszczalne za zgodą komisji egzaminacyjnej.**

Z egzaminu praktycznego (z części odpowiadającej uprawianej dyscyplinie) na Odznakę Srebrną zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną klasę sportową, a z części skokowej egzaminu także osoby mające zdany skokowy egzamin licencyjny.

b. część teoretyczna – zagadnienia :

- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni;
- rozszerzone wiadomości z teorii jazdy konnej;
- chody koni;
- opis stosowanych pomocy podczas wykonywania poszczególnych ćwiczeń;
- figury na ujeżdżalni;
- podstawy teorii skoków przez przeszkody;
- zasady jazdy w terenie;

- pierwsza pomoc.

Obowiązuje znajomość pytań egzaminacyjnych – wykaz dostępny jest na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie.

Pytania na egzaminie teoretycznym – min. 3 pytania z powyższych tematów. Dla dzieci do 11 lat egzamin teoretyczny przeprowadza się w formie rozmowy z zakresu pytań egzaminacyjnych.

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „niezaliczony”
Niezdany egzamin może być zdawany powtórnie w następnym dogodnym terminie.

3. Odznaka Złota

Minimalny wiek egzaminowanego: 14 lat (wg rocznika urodzenia)

Komisja egzaminacyjna składa się z 2 osób: przewodniczącego – minimum jednego członka CKE oraz/lub członka WKE.

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna

- część ujeżdżeniowa – elementy ujeżdżenia do klasy N. (stęp swobodny, stęp pośredni, kłus roboczy, kłus pośredni, galop roboczy, kontrgalop, ustępowanie od tydki z głową do ściany w stępie i w kłusie, łopatka, ciągi i trawers)

Na czworoboku konie są przygotowywane samodzielnie przez jeźdźca do zademonstrowania wymaganych egzaminem zadań (podobnie jak rozprężanie przed zawodami). W tym czasie – 15 minut - ocenia się, czy poprzez prawidłowy dosiad jeźdźca i poprawne użycie pomocy, praca z koniem jest prowadzona zgodnie z zasadami teorii jazdy. Na zakończenie sprawdzianu, egzaminator może nakazać wykonanie dodatkowo niektórych ćwiczeń z w/w zestawu.

Obowiązują ogólne zasady z przepisów dyscypliny ujeżdżenia.

Nie zaliczona część ujeżdżeniowa egzaminu powoduje niedopuszczenie do zdawania części w skokach.

Z egzaminu praktycznego w części ujeżdżeniowej zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną II klasę sportową w ujeżdżeniu lub w wkkw.

- część skokowa – pokonanie parkuru składającego się z 8 przeszkód, w tym jeden szereg dwuczłonowy i linia. Wysokość przeszkód 100 cm i szerokości max. 110 cm. Dla kuców wysokość przeszkód do 90cm i szerokości max 100 cm.

Ocenie podlega dosiad i oddziaływanie jeźdźca, wyczucie tempa i dystansu, a także sposób pokonywania przeszkód. Trzecie nieposłuszeństwo konia/ kuca, upadek jeźdźca lub konia/ kuca - eliminują z egzaminu.

Podczas obu części egzaminu praktycznego wymagana jest jazda na kielźnie. Dozwolone jest użycie ochraniaczy, ostróg i jazda z batem.

Z egzaminu praktycznego w części skokowej zwalniani są zawodnicy posiadający aktualną klasę III sportową w skokach lub w wkkw.

- b. część teoretyczna – rozbudowane zagadnienia z brązowej i srebrnej odznaki rozszerzone o teorię sportu i historię jeździectwa (wg. książki „Akademia Jeździecka”).**

Egzamin teoretyczny – pytania na egzaminie teoretycznym - min. 3 pytania z powyższych tematów.

Oceną za każdą część egzaminu jest „zaliczony” lub „niezaliczony”.

Niezdany egzamin może być zdawany powtórnie w następnym dogodnym terminie.

II. Odznaki specjalistyczne

Odznaki w powożeniu

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do jego przeprowadzenia. Członek komisji egzaminacyjnej mający uprawnienia sędziego powożenia odpowiada za zachowanie odpowiednich standardów.

Minimalny wiek egzaminowanego – 10 lat, jednakże do ukończenia 18 roku życia podczas części praktycznej egzaminu na pojeździe musi obowiązkowo znajdować się osoba dorosła.

Egzamin praktyczny dla osób niepełnoletnich musi być przeprowadzany w obecności prawnego opiekuna. **Egzamin praktyczny dla dzieci w wieku od 10 do 12 lat musi odbywać się na zaprzęgu jednokonnym kuców.**

Egzamin końcowy jest przeprowadzany przez 2 członków komisji egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny powożenia o statusie co najmniej sędziego II klasy z aktualną licencją sędziego PZJ, a drugim członkiem WKE. Konie wykorzystywane do egzaminu muszą mieć minimum 4 lata.

Osoby, które posiadają aktualną dowolną klasę sportową w powożeniu nie muszą zdawać egzaminu z części praktycznej.

Pozostałe zasady są identyczne jak przy zdobywaniu Odznak Jeździeckich.

Odznaka Brązowa w Powożeniu

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna:

- prawidłowe podejście do konia;
- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
- prowadzenie w rękę i wiązanie;
- ocena prawidłowości dopasowania uprzęży;
- prawidłowe odmierzenie lejc, wsiadanie i zsiadanie z pojazdu;
- jazda i opanowanie zaprzęgu jednokonnego (lub parokonnego) (konie nie muszą być przygotowane samodzielnie przez egzaminowanego) w stępie i kłusie po liniach prostych i w zakrętach na placu zgodnie z zatwierdzonym schematem (**dostępny na stronie www.pzj.pl w zakładce System Szkolenia / Odznaki Jeździeckie**), z prawidłowym prowadzeniem lejców i bata.

b. część teoretyczna:

- zachowanie konia;
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
- podstawy żywienia i technika żywienia;
- podstawy zdrowia konia;
- podstawy eksterieru, maści i odmiany;

- podstawy teorii powożenia;
- nakładanie i zdejmowanie uprzęży;
- zaprzęganie i wyprzęganie zaprzęgów jedno i parokonnych;
- sprzęt do powożenia i strój powożącego i luzaka;
- zasady lonżowania konia;
- zasady zachowania na ujeżdżalni.

Egzamin może być przeprowadzany w czasie zawodów w powożeniu.

W tym przypadku część praktyczna jest zaliczana w ramach konkursu klasy otwartej A rozgrywanego na danych zawodach. Zasady oceny są identyczne jak podczas specjalnie organizowanego egzaminu.

Odnaka Srebrna w Powożeniu

a. część praktyczna:

- nakładanie, dopasowanie i zdejmowanie uprzęży;
- zaprzęganie i wyprzęganie zaprzęgów jedno i parokonnych;
- praca z koniem na lonży;
- wykonanie czworoboku klasy L do 80 pkt karnych ;
- pokonanie parkuru zręcznościowego dla klasy L do 25 pkt karnych.

b. część teoretyczna

- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni;
- rozszerzone wiadomości z teorii powożenia;
- chody koni;
- opis stosowanych pomocy podczas wykonywania poszczególnych figur na ujeżdżalni;
- podstawy teorii pokonywania przeszkód na parkurze i w krosie;
- zasady jazdy w terenie;
- pierwsza pomoc.

Odnaka Złota w Powożeniu

część praktyczna:

- wykonanie czworoboku klasy N do 70 pkt. karnych.
- Nie zaliczenie próby ujeżdżenia powoduje nie dopuszczenie do dalszej części egzaminu praktycznego;
- pokonanie parkuru zręcznościowego dla klasy N do 20 pkt. karnych;
  - prawidłowe pokonanie 4 przeszkód maratonowych. Wywrócenie pojazdu w jakiegokolwiek przeszkodzie spowoduje nie zaliczenie tej próby;
  - praca z koniem na podwójnej lonży.

część teoretyczna:

- zagadnienia obowiązujące na brązową i srebrną odznakę;
- zasady powożenia zaprzęgiem czterokonnym ;
- znajomość rozdziałów 1-5, 8, 11-13 oraz 15-16 podręcznika „Akademia jeździecka – część I”.

Odnaki wołyżerskie

1. Cel:

- 1.1. Posiadanie odznaki woltyżerskiej jest oficjalnym potwierdzeniem określonych umiejętności praktycznych i teoretycznych w dyscyplinie woltyżerki;
- 1.2. Posiadanie odznaki jest oficjalnie uznawane i powinno motywować do poszerzania swojej wiedzy o koniu i sportach konnych, także w zakresie pielęgnacji i obchodzenia się z koniem oraz do dalszego rozwoju swoich praktycznych umiejętności woltyżerskich;

2. Rodzaje odznak:

- 2.1. „Brązowa” odznaka woltyżerska;
- 2.2. „Srebrna” odznaka woltyżerska;
- 2.3. „Złota” odznaka woltyżerska.

3. Założenia ogólne dotyczące zdobywania odznak.

- 3.1. Przygotowanie do egzaminów może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast egzaminy na odznaki jeździeckie mogą się odbywać wyłącznie w ośrodkach posiadających Certyfikat PZJ.
- 3.2. Organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do jego przeprowadzenia.
- 3.3. Organizator egzaminu zgłasza do PZJ chęć organizacji egzaminu na Odznakę Woltyżerską podając termin i miejsce egzaminu, zaakceptowane przez właściwy WZJ (powinny być ustalone z odpowiednim wyprzedzeniem) – zaleca się publikowanie terminów egzaminów na odznaki jeździeckie w kalendarzach zawodów WZJ, zgodnie z rozdziałem **II. Zasady organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie**

- 3.4. RSJ ustala z przewodniczącym WKE nazwiska egzaminatorów z listy zatwierdzonej przez RSJ. Każdy egzamin musi być przeprowadzany przez sędziego woltyżerki min. III klasy (z aktualną licencją) bądź osobę z uprawnieniami Instruktora Sportu Woltyżerki/uprawnieniami **sportowymi co najmniej II stopnia*** (warunkiem jest ukończony 18r.ż., posiadanie aktualnej licencji PZJ i odbyte szkolenie na egzaminatora organizowanym przez PZJ) oraz przedstawiciela WKE.

4. Odznaki – zasady przystępowania do egzaminów:

4.1. „Brązowa” odznaka woltyżerska

- 4.1.1. Zgłoszenia do egzaminu na odznakę woltyżerską dokonuje u organizatora sam zainteresowany poprzez swój klub;
- 4.1.2. Do egzaminu na „brązową” odznakę woltyżerską może przystąpić każdy uprawiający woltyżerkę w klubie, nie musi on być zarejestrowany jako zawodnik w PZJ/WZJ; wszyscy przystępujący do egzaminu muszą dostarczyć zaświadczenie od uprawnionego lekarza o zdolności do uprawiania sportu konnego (woltyżerki), osoby nieletnie także pisemne zezwolenie rodziców (potwierdzone przez Klub) na branie udziału w egzaminie;

4.2. „Srebrna” odznaka woltyżerska

- 4.2.1. Zgłoszenia do egzaminu na odznakę woltyżerską dokonuje u organizatora sam zainteresowany poprzez swój klub;
- 4.2.2. Aby móc dokonać zgłoszenia do egzaminu na „srebrną” odznakę woltyżerską, kandydat ubiegający się musi być w posiadaniu „brązowej” odznaki woltyżerskiej;

4.3. „Złota” odznaka woltyżerska

- 4.3.1. Zgłoszenia do egzaminu na odznakę woltyżerską dokonuje u organizatora sam zainteresowany, poprzez swój klub;

4.3.2. aby móc dokonać zgłoszenia do egzaminu na „złotą” odznakę wołyżerską, kandydat ubiegający się musi być w posiadaniu „srebrnej” odznaki wołyżerskiej;

5. Egzamin – zgłoszenia, zasady organizacji:

5.1. Egzamin odbywa się zgodnie z niniejszym Regulaminem Odznak oraz aktualnym krajowym Regulaminem Wołyżerki (dotyczy to również koni); dodatkowo konie powinny zostać dopuszczone do egzaminu przez lekarza weterynarii;

5.2. Egzamin składa się z dwóch części, które powinny być zaliczane w tym samym dniu, bądź w ciągu dwóch kolejnych dni:

5.2.1. Część teoretyczna:

Każdy ubiegający się o odznakę wołyżerską („Brązową”, „Srebrną” lub „Złotą”) musi zostać przeegzaminowany (odpowiednio do wymagań poszczególnych odznak – osobna publikacja) w trzech dziedzinach:

-wiadomości z dziedziny wołyżerki (przepisy, teoria ćwiczeń wołyżerskich);

-organizacja sportu konnego;

-hodowla (rasy i typy koni, żywienie koni itd.), pielęgnacja koni (podstawowe wiadomości o chowie i chorobach koni), jak też wiadomości z zakresu budowy konia (podstawowe zagadnienia z anatomii i fizjologii koni), mechaniki jego ruchu (podstawowe chody konia), podstawowej teorii jeździeckiej (w stajni, zasady jazdy na ujeżdżalni, rząd sportowy), ochrony prawnej zwierząt itd. itp.;

5.2.2. Część praktyczna:

-umiejętność samodzielnego przygotowania konia do wołyżerki;

-ćwiczenia wołyżerskie na koniu:

5.3. „Brązowa” odznaka – pokazanie w jednym bloku ćwiczeń obowiązkowych kat. C (konkursu zespołowego wg Regulaminu Krajowego);

-minimalna ocena za każde ćwiczenie obowiązkowe musi wynosić 5,0 punktów; oceniana jest tu prawidłowa technika wykonania poszczególnych ćwiczeń obowiązkowych przez poszczególnych wołyżerów (bez uwzględniania zespołu, konia, lonżującego);

-ocena za część teoretyczną musi wynosić minimum 5,0 punktów;

5.4. „Srebrna” odznaka – pokazanie w jednym bloku ćwiczeń obowiązkowych kat. B (program indywidualny wg Regulaminu Krajowego);

-minimalna średnia ocena za wszystkie ćwiczenia obowiązkowe musi wynosić 5,0 punktów, przy czym ocena za żadne z ćwiczeń nie może być niższa niż 5,0 punktów;

-oceniana jest tu prawidłowa technika wykonania poszczególnych ćwiczeń obowiązkowych przez poszczególnych wołyżerów (bez uwzględniania zespołu, konia, lonżującego);

-ocena za część teoretyczną musi wynosić minimum 5,0 punktów;

5.5. „Złota” odznaka - pokazanie w jednym bloku ćwiczeń obowiązkowych kat A (indywidualny wg Regulaminu Krajowego);

-minimalna średnia ocena wszystkie ćwiczenia obowiązkowe musi wynosić 5,0 punktów, przy czym ocena za żadne z ćwiczeń nie może być mniejsza niż 5,0 punktów;

-oceniana jest tu prawidłowa technika wykonania poszczególnych ćwiczeń obowiązkowych przez poszczególnych wołyżerów (bez uwzględniania zespołu, konia, lonżującego);

-ocena za część teoretyczną musi wynosić minimum 5,0 punktów;

6. Egzamin – wyniki

Wynik egzaminu brzmi „zaliczony” lub „niezaliczony”. Jeżeli ocena za jedno z ćwiczeń obowiązkowych wynosi odpowiednio dla rodzajów odznak poniżej 5,0 punktów, to dopuszcza się możliwość ponownego powtórzenia tego ćwiczenia pod koniec egzaminu, pod warunkiem, że wszystkie pozostałe ćwiczenia uzyskały co najmniej minimalne noty pożądane przy egzaminie na daną odznakę.

7. W trakcie egzaminu praktycznego Przewodniczący komisji wpisuje do arkusza oceny woltyżera wszystkie uwagi i oceny dotyczące jego pokazu. Arkusz ten otrzymuje zainteresowany po zakończeniu egzaminu.

8. Oryginał protokołu egzaminacyjnego podpisany przez członków komisji egzaminacyjnej przekazany zostaje organizatorowi.

10. Po zakończeniu egzaminu organizator zobowiązany jest do wydania uczestnikom, którzy ukończyli egzamin z wynikiem pozytywnym, imiennych certyfikatów oraz przypinek potwierdzających uzyskanie odznaki.

11. Organizator uzupełnia certyfikat poprzez wpisanie w przeznaczone do tego miejsca: imienia, nazwiska, daty urodzenia uczestnika oraz daty przyznania odznaki tożsamej z datą zdania egzaminu.

12. Po zakończeniu egzaminu organizator przesyła niezwłocznie do PZJ:

- drogą elektroniczną lub pocztą tradycyjną - wypełniony dokument protokołu zbiorczego wraz z oświadczeniami o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych i klauzulą informacyjną.

13. Przebieg egzaminu może być kontrolowany przez przedstawiciela RSJ.

14. Koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu – przejazdy, wyżywienie, noclegi i wynagrodzenie egzaminatorów (wg zasad ryczałtów sędziowskich) oraz inne opłaty organizacyjne mogą być pokryte ze środków własnych organizatora lub z opłat pobranych od uczestników egzaminu. Dodatkowa opłata pobierana od zdających na pokrycie kosztów egzaminu nie powinna przekraczać wysokości kwoty wnoszonej przez nich na rzecz PZJ.

15. Wyniki egzaminów organizowanych z naruszeniem powyższych zasad nie będą uznawane.

Odznaki w Dyscyplinie Sportowe Rajdy Konne

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do przeprowadzenia egzaminu.

Za zachowanie odpowiednich standardów odpowiada Przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

1. Brązowa Specjalistyczna Odznaka Jeździecka w Dyscyplinie Sportowe Rajdy Konne

Minimalny wiek egzaminowanego – od 10 roku życia na kucach /od 12 roku życia na koniach.

Konie przystępujące do egzaminu muszą mieć minimum 4 lata.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków komisji egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny Sportowe Rajdy Konne o statusie co najmniej sędziego z uprawnieniami 2 stopnia oraz aktualną licencją PZJ, a drugi zawodnikiem dyscypliny z minimum pierwszą klasą sportową zdobytą w karierze seniorskiej.

I. Egzamin składa się z dwóch części :

A. Część praktyczna.

a) przygotowanie konia do jazdy :

- prawidłowe podejście do konia,
- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia,
- podstawowe zabiegi pielęgnacyjne,
- prowadzenie w ręku i wiązanie,
- siodłanie.

b) jazda konna na ujeżdżalni/placu:

- ruszanie ze stój, zatrzymanie i cofanie,
- jazda stępem, poprawne przejście do kłusa i galopu. Utrzymanie równowagi oraz zachowanie płynności tych chodów,
- zademonstrowanie prawidłowego pódsiadu (lub dosiadu odciążającego) w kłusie i galopie,
- ocena dosiadu jeźdźcy z zachowaniem odpowiedniego równowagi -- ocena kontroli nad koniem w czasie jazdy,
- Komisja ocenia poprawność dosiadu jeźdźcy oraz kontrolę sprawowaną nad koniem podczas jazdy.

c) bramka weterynaryjna

- czynności przed wejściem na bramkę weterynaryjną, samodzielny pomiar tętna oraz na tej podstawie podjęcie decyzji o przedstawieniu konia do badania,
- przedstawienie konia do badania, zaprezentowanie konia w ruchu (w kłusie) na bramce.

Przystępującego do egzaminu obowiązuje strój jeździecki.

Z egzaminu praktycznego zwolnieni są zawodnicy, którzy ukończyli konkurs klasy L podczas zawodów w Sportowych Rajdach Konnych z propozycjami zatwierdzonymi przez WZJ/PZJ.

Jeżeli egzamin odbywa się równoległe z zawodami, osoby zdające egzamin na odznakę, ale nie posiadające jeszcze uprawnień sportowych PZJ/WZJ, startują na tym dystansie poza konkursem.

B. Część teoretyczna

Objemuje pytania sprawdzające wiedzę egzaminowanego z następującej tematyki:

- zachowanie konia,
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji,
- podstawy żywienia i technika żywienia,
- podstawy zdrowia konia,
- podstawy eksterieru, maści i odmiany,
- podstawy teorii jazdy konnej,
- dosiad i jego rodzaje,
- rodzaje pomocy,
- zasady zachowania na ujeżdżalni i podczas jazdy w terenie,
- **podstawy dyscypliny Sportowe Rajdy Konne.**

2. Srebrna Specjalistyczna Odznaka Jeździecka w Dyscyplinie Sportowe Rajdy Konne

Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Brązowej Odznaki Jeździeckiej lub Brązowej Specjalistycznej Odznaki Jeździeckiej w Dyscyplinie Sportowe Rajdy Konne.

Minimalny wiek egzaminowanego – ukończone 13 lat.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków komisji egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny Sportowe Rajdy Konne o statusie sędziego z uprawnieniami 2 stopnia oraz aktualną licencją PZJ, a drugi zawodnikiem dyscypliny z minimum pierwszą klasą sportową zdobytą w karierze seniorskiej.

I. Egzamin składa się z dwóch części :

A. Część praktyczna

Część praktyczną stanowi ukończenie konkursu zgodnego z zasadami klasy P. Jeżeli egzamin odbywa się równoległe z zawodami, część praktyczna dla zawodników i koni posiadających uprawnienia sportowe może odbywać się w ramach konkursu klasy P rozgrywanego na danych zawodach, natomiast osoby zdające egzamin na odznakę, ale nie posiadające uprawnień sportowych PZJ/WZJ, startują na tym dystansie poza konkursem.

B. Część teoretyczna

Objemuje pytania sprawdzające wiedzę egzaminowanego z następującej tematyki:

- analiza wszystkich informacji zawartych w karcie weterynaryjnej,
- pielęgnacja, żywienie i zdrowie konia rajdowego,
- zasady jazdy w terenie,
- podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy,
- przepisy i regulaminy dyscypliny Sportowe Rajdy Konne,
- fizjologiczne podstawy treningu konia rajdowego.

3. Złota Specjalistyczna Odznaka Jeździecka w Dyscyplinie Sportowe Rajdy Konne

Do egzaminu mogą przystąpić posiadacze Srebrnej Odznaki Jeździeckiej lub Srebrnej Specjalistycznej Odznaki Jeździeckiej w Dyscyplinie Sportowe Rajdy Konne.

Minimalny wiek egzaminowanego – ukończone 14 lat.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków komisji egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny Sportowe Rajdy Konne o statusie co najmniej sędziego z uprawnieniami 2 stopnia oraz aktualną licencją PZJ, a drugi zawodnikiem dyscypliny z minimum pierwszą klasą sportową zdobytą w karierze seniorskiej.

Egzamin składa się z dwóch części :

A. Część praktyczna

Część praktyczną stanowi ukończenie konkursu zgodnego z zasadami klasy N. Jeżeli egzamin odbywa się równoległe z zawodami, część praktyczna dla zawodników i koni posiadających licencję może odbywać się w ramach konkursu klasy N rozgrywanego na danych zawodach, natomiast osoby zdające egzamin na odznakę, ale nie posiadające uprawnień sportowych PZJ/WZJ, startują na tym dystansie poza konkursem.

B. część teoretyczna

Obejmuje pytania sprawdzające wiedzę egzaminowanego z następującej tematyki:

- rozszerzone wiadomości z zakresu pielęgnacji, żywienia i zdrowia konia rajdowego,
- rozszerzone wiadomości z zakresu fizjologicznych podstaw treningu koni,
- rozszerzone wiadomości z zakresu znajomości przepisów i regulaminów dyscypliny Sportowe Rajdy Konne.

Odznaki w Reiningu

Przygotowanie do egzaminu może być prowadzone we wszystkich klubach i sekcjach jeździeckich, natomiast organizatorem egzaminu może być klub zarejestrowany w PZJ/WZJ i mający odpowiednie warunki do przeprowadzenia egzaminu.

Za zachowanie odpowiednich standardów odpowiada Przewodniczący komisji egzaminacyjnej, którym musi być osoba mająca uprawnienia sędziego reiningowego.

Egzamin jest przeprowadzany przez 2 członków komisji egzaminacyjnej, z których jeden musi być sędzią dyscypliny reiningu o statusie co najmniej sędziego II klasy, a drugim członkiem WKE.

Minimalny wiek egzaminowanego – 13 lat.

Konie wykorzystywane do egzaminu muszą mieć minimum 4 lata.

Pozostałe zasady są identyczne jak przy zdobywaniu klasycznych Odznak Jeździeckich.

Odnaka Brązowa w Reiningu

Egzamin składa się z dwóch części:

a. część praktyczna:

- prawidłowe podejście do konia;
- prawidłowe odczytanie i interpretacja reakcji konia;
- prowadzenie w ręku i wiązanie;
- jazda w zastępie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. · ruszanie ze stój, zatrzymanie i cofanie.
- jazda stępem, przejście do kłusa i galopu. Utrzymanie równowagi oraz zachowanie płynności tych chodów.
- ocena dosiada jeźdźca z zachowaniem odpowiedniego balansu ciałem.
- ocena kontroli nad koniem w czasie jazdy

b. część teoretyczna:

- zachowanie konia;
- prawidłowe zachowanie się przy koniu i podstawy pielęgnacji;
- zasady bezpieczeństwa w stajni, poza stajnią, w lonżowniku i na ujeżdżalni;
- podstawy eksterieru, maści i odmiany;
- budowa kopyta i jego pielęgnacja;
- omówienie podstawowych chodów konia; · podstawy zdrowia konia;
- podstawy żywienia i technika żywienia;
- rasy koni używanych w reiningu;
- budowa oraz zasady dopasowania siodła i ogłowia westernowego;
- pomoce jeździeckie w reiningu – rodzaje i ich właściwe zastosowanie.

Odnaka Srebrna w Reiningu

a. część praktyczna:

- siodłanie konia w kompletnie wyposażone siodło westernowe;

- wykonywanie poszczególnych elementów:
  - a. zagalopowanie na właściwą nogę,
  - b. przejście z stępu do galopu, następnie z galopu zatrzymanie i zwrot o 180°, rozpoczęcie galopu (roll-back)
  - c. cofanie
  - d. wykonywanie side- passu (chody boczne, odchodzenie od tydki).
- b. część teoretyczna:
- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji, żywienia i zdrowia koni; · rozszerzone wiadomości z budowy konia:
  - a. układ kostny
  - b. narządy wewnętrzne;
- umiejętności rozpoznawania głównych wad budowy i postawy koni.
- rozpoznawanie podstawowych urazów i schorzeń u koni
- opis sprzętu dodatkowego:
  - a. wytok,
  - b. napierśnik,
  - c. tylni popręg (roboczy),
  - d. ochraniacze
  - e. podział wędzideł westernowych
- historia i pochodzenie konkurencji reining
- przepisy i zasady oceny w konkurencji reining

Odnaka Złota w Reiningu

a. część praktyczna:

- prawidłowe ustawienie głowy konia w stępie, klusie i w galopie;
- zagalopowanie ze stępu na właściwą nogę;
- lotna zmiana nogi w galopie;
- jazda po kole, side-passy, zwroty na zadzie (spiny)

b. część teoretyczna:

- rodzaje wędzideł używanych w stylu western;
- przepisy i zasady oceny w konkurencji reining
- rozszerzone wiadomości z pielęgnacji i żywienia koni; · rozpoznawanie narowów stajennych :
  - a. łykawość,
  - b. tkanie
- podstawowe wiadomości weterynaryjne
  - a. zapobieganie chorobom koni,
  - b. rozpoznawanie najczęściej występujących chorób,
  - c. wykonywanie podstawowych zabiegów (opatrunki, okłady, masaże) · przygotowanie konia do transportu
- pierwsza pomoc w jeździectwie :
  - a. przyczyny wypadków związanych z jazdą konną,
  - b. warianty udzielania pomocy,
  - c. podstawowe zasady pozwalające uniknąć wypadków